

Materiál č.

28

A. Materiál:

Bod rokovania	Udelenie Čestného občianstva mesta Ružomberok in memoriam rodine Munkovcov (František, Gizela, Tomáš a Juraj Munk)
Dátum rokovania MsZ	01.04.2026
Predložené členom MsZ	25.03.2026
Predkladateľ	JUDr. Ľubomír Kubáň – primátor mesta
Spravodajca	JUDr. Ľubomír Kubáň – primátor mesta
Na základe	-
Prizvaní	P. Dušan Bezák SJ, Mgr. Peter Dvorský
Stanovisko komisií	-
Stanovisko MsR zo dňa 18.03.2026	I. odporúča MsZ schváliť udelenie Čestného občianstva mesta Ružomberok in memoriam rodine Munkovcov, a to menovite - Františkovi Munkovi, Gizele Munkovej, Tomášovi Munkovi, Jurajovi Munkovi Hlasovanie: 6-0-0
Zoznam príloh	-

B. Návrh na uznesenie:

Mestské zastupiteľstvo v Ružomberku:

I. schvaľuje

udelenie Čestného občianstva mesta Ružomberok in memoriam rodine Munkovcov, a to menovite - Františkovi Munkovi, Gizele Munkovej, Tomášovi Munkovi, Jurajovi Munkovi

C. Dôvodová správa

Rodina Munkovcov z Ružomberka bola jednou z mnohých rodín, ktoré sa stali obeťou rasového prenasledovania počas Druhej svetovej vojny. Rodičia František a Gizela a ich synovia Tomáš a Juraj sa narodili ako Židia. Životný zápas o hľadanie pravdy ich priviedol do Rímskokatolíckej cirkvi a vyústil do hlbokkej a úprimnej konverzie.

Do Ružomberka sa celá rodina Munkovcov presťahovala v roku 1938. Stali sa jednou z mnohých židovských rodín, ktoré tam žili. Vtedy sa však už nehlásili k židovskej viere. Ešte počas svojho pobytu v Bratislave sa s ňou vnútorne rozišli a rozhodli sa vystúpiť zo židovskej náboženskej obce. Notársky úrad 4. januára 1938 vydal o tom potvrdenie. Odvtedy boli z hľadiska náboženskej príslušnosti bez

vyznania. V Ružomberku bývali na poschodí dvojposchodového obytného domu na Nemeckej ulici č. 27 (dnes Scots Viatora č. 1).

V rodine Munkovcov dôležitú úlohu zohrávalo hľadanie pravdy a túžba po hlbokom duchovnom živote. Zaoberali sa židovstvom i kresťanstvom a hľadali medzi nimi súvislosť. Vstup rodiny Munkovej do Katolíckej cirkvi nebol náhodný, ani nebol motivovaný iba spoločenskou situáciou, ktorá sa na Slovensku stávala pre nich veľmi nepriaznivou. V roku 1939 boli všetci členovia rodiny rozhodnutí prijať sviatosť krstu. Munkovci žili horlivým náboženským životom, vzdelávali sa a rozširovali si obzor. Každodenne navštevovali bohoslužby (vo farskom či jezuitskom kostole) a pristupovali ku sviatostiam. Často si vykonávali duchovné cvičenia a uvažovali o Bohu, v ich spoločných rozhovoroch mali náboženské témy ústredné miesto.

Ich príkladný život ovplyvnil viacerých ľudí, s ktorými sa stretali. Jedným z tých, ktorých výrazne poznamenalo svedectvo ich života, bol aj židovský lekár Pavol Strauss, ktorý ako lekár pôsobil vo vojenskej nemocnici v Ružomberku.

Situácia života rodiny Munkovcov sa zmenila po potlačení Slovenského národného povstania, keď pátranie po Židoch sa stalo prioritnou úlohou nemeckých bezpečnostných orgánov. 14. decembra 1944 ako prvú z rodiny nacisti zatkli na ulici Gizelu Munkovú. Zadržanie ostatných členov rodiny bolo len otázkou času. Sused Ľudovít Molnár ponúkol Františkovi možnosť skryť sa, ale František nechcel rodinu Molnárovú vystaviť riziku a ponuku odmietol. Ešte v ten deň zatkli Františka a Juraja. A potom v piatok 15. decembra 1944 vyvliekli z jezuitského noviciátu aj Tomáša. Vianoce prežila rodina Munkovcov v ružomerskej väznici. Krátko pred koncom roka ich previezli do koncentračného tábora v Sereďi, ktorý slúžil ako miesto sústredenia tých, čo mali byť transportovaní do koncentračných táborov v Nemecku.

Aj napriek úsiliu jezuitského provinciála pátra Jozefa Jurovského, ktorý sa za nich prihovárал priamo na ministerstve vnútra, nepodarilo sa rodinu Munkovcov zachrániť. Stali sa dočasnými obyvateľmi tábora až do odchodu transportov. Juraja a Gizelu odviezli do tábora Bergen-Belsen v severozápadnom Nemecku. Ich ďalší osud je neznámy, pravdepodobne neprežili útrapy koncentračného tábora. Františka a Tomáša odviezli do koncentračného tábora Sachsenhausen a potom do Lichtenrade.

Ich spoluväzeň, konvertita, katolícky kňaz (neskôr pôsobil ako farár v Habovke) Peter Edmund Bárdoš spoznal vo Františkovi Munkovi človeka, ktorý ako otec vynikal v rodine Munkovcov. Charakterizuje ho týmito slovami: múdry, kľudný, vyrovnaný. V spomienkach na koncentračný tábor napísal: „*Otec Munk so synom Tomášom boli stále so mnou. Živé exempláre ozajstných kresťanov! Vždy optimisti, usmíati, trpezliví, nenápadní a vždy láskaví k druhým.*“

Tomáš a František Munkovci zomreli pravdepodobne 22. apríla 1945 neďaleko mesta Neuruppin v Nemecku. Tomáš mal dvadsaťjeden rokov, jeho otec by sa o niekoľko mesiacov bol dožil päťdesiatky.

František Munk, pôvodným menom Filip, sa narodil 25. septembra 1895 v Reci neďaleko Senca. Po získaní základného vzdelania na ľudovej škole navštevoval meštiansku školu v Trnave. Potom pokračoval v štúdiu na Vyššej obchodnej škole v Bratislave, ktorá ho pripravila pre dráhu vynikajúceho pracovníka v oblasti obchodu. V roku 1918 ho cisár vyznamenal za zásluhy o vojenský

priemysel. Od roku 1922 žil v Lučenci, dal si zmeniť meno na František a pracoval ako riaditeľ strojárni. V roku 1923 sa oženil s Gizelou Kohnovou a žili harmonickým manželským a rodinným životom. V roku 1938 sa František Munk stal riaditeľom ružomerskej celulózky, ktorá aj vďaka jeho vedeniu zažívala ekonomický rozmach. Jeho sekretárka Ružena Schniererová si na neho spomína ako na pracovitého, náročného, čestného človeka a výborného odborníka: „*Bol to vynikajúci riaditeľ. Ako otec. Bol prísny, vyžadoval presnosť dochádzky a precíznosť v práci*“.

Gizela Munková, rodená Kohnová, sa narodila 23. októbra 1900 v Lučenci. Po skončení meštianskej školy navštevovala vzdelávací a školský ústav vo Viedni, kde si osvojila aj francúzštinu a angličtinu. Ani nie dvadsaťročná sa civilne zosobášila s tridsaťpäťročným Židom Eugenom Policzerom, inžinierom z Lučenca. Nebolo to však šťastné manželstvo. Po dvoch rokoch sa úradne rozišli, čo išlo ľahko, pretože nemali deti. Od svojho manžela nežiadala nijakú materiálnu podporu. Zakrátko nato sa ako dvadsaťdvaročná vy dala za súkromného úradníka Františka Munka. Civilne sa zosobášili 2. mája 1923 v Lučenci.

Tomáš Dezider Munk sa narodil v Budapešti 29. januára 1924, hoci rodina bývala v Lučenci. V roku 1926 sa presťahovali do Bratislavy, bývali na dnešnej Leškovej ulici. V rokoch 1930 – 1932 žil pravdepodobne s rodičmi v Mukačeve, kde bol jeho otec riaditeľom hospodárskej a priemyselnej akciovej spoločnosti. V školskom roku 1932/33 navštevoval ľudovú školu v Bratislave. Potom študoval na reálnom gymnáziu. Jeho bratislavskí spolužiaci si na neho spomínali ako na inteligentného, príjemného a tichého chlapca. Príchodom do Ružomberku sa Tomáš v školskom roku 1938/1939 stal študentom Československého štátneho reálneho gymnázia Štefana Moyzesa v Ružomberku.

Tomáš hneď po skončení stredoškolských štúdií vstúpil v roku 1943 do jezuitského noviciátu v Ružomberku. Jezuiti neboli Munkovcom neznámi. Celá rodina chodievala na svätú omšu do jezuitského kostola. Na rodinu mal veľký vplyv páter Ján Broniš, ktorý sa stal ich blízkym priateľom i radcom a tiež vzorom pre Tomáša a Juraja. Spolu s Tomášom do noviciátu vstúpil aj jeho priateľ Pavol Horský. O Tomášovom prijatí do noviciátu 31. júla 1943 nebolo nijakých pochybností, predurčovali ho k tomu jeho charakter a vlastnosti.

S Tomášom vstúpili do noviciátu aj ďalší siedmi kandidáti, ktorí sa chceli stať kňazmi. Predstavení a novici si veľmi rýchlo u Tomáša všimli jeho duchovnú hĺbku a živú vieru. Tomáš mal vynikajúce nadanie na jazyky. Okrem latinčiny či nemčiny ako jediný z novicov výborne ovládal maďarčinu a hebrejčinu. Rehoľné rúcho si prvýkrát obliekol 13. augusta 1943.

Tomášov mladší brat **Juraj Munk** sa narodil v Bratislave 16. apríla 1930, kde začal chodiť do ľudovej školy. Po presťahovaní rodiny navštevoval od roku 1938 školu v Ružomberku. Tu postupne rozvíjal svoje veľké umelecké nadanie, ktoré sa prejavovalo najmä hrou na klavíri. Sám sa pokúšal komponovať. Neskôr príležitostne hrával v jezuitskom kostole na organe. Vystupoval aj na verejných koncertoch v Ružomberku a Slovenskom rozhlase v Bratislave.

D. Dopad na rozpočet

Nemá dopad na rozpočet.